

ŞEKER PİYASASI İZLEME VE DENETİM YÖNETMELİĞİ

Cumhurbaşkanı Kararının Tarihi : 4/6/2021 Sayısı : 4079
Yayımlandığı Resmî Gazetenin Tarihi : 5/6/2021 Sayısı : 31502

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; şeker piyasasında faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin izleme, inceleme ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, şeker piyasasında faaliyette bulunan her türlü gerçek ve tüzel kişiler ile bunların izleme, inceleme ve denetlenmesine yönelik çalışmaları ve bu çalışmaların sonucunda yapılacak iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununun 4 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) A kotası: Yurt içi talebe göre üretilen ve pazarlama yılı içinde iç pazara verilebilen şeker miktarını,

b) B kotası: A kotasının belli bir oranına tekabül eden ve güvenlik payı için bulundurulmak üzere üretilen şeker miktarını,

c) Bakan: Tarım ve Orman Bakanını,

ç) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

d) Başkan: Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanını,

e) Başkanlık: Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanlığını,

f) C şeker: A ve B kotaları dışında üretilen ve yurt içinde pazarlanamayan şeker ile işlenmek üzere ihraç kaydıyla temin edilen ham ve beyaz şeker,

g) Daire başkanı: Başkan tarafından denetim faaliyetlerini yönetmek üzere görevlendirilen daire başkanını,

ğ) Ekim alanı: Şirketlerin veya fabrikaların şekerin hammaddesi olan pancarı, üreticilerle sözleşme yapmak suretiyle temin ettiği, sınırları kesin olarak belirlenen coğrafi alanı,

h) İmalatçı: Şekeri girdi olarak kullanmak suretiyle kendi nam ve hesabına veya başka bir gerçek ya da tüzel kişi adına üretim yapan, paketleyen, yarı mamul, mamul ya da ürün olarak piyasaya arz eden gerçek ya da tüzel kişiyi,

ı) Kanun: 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununu,

i) Münavebe: Şekerin hammaddesi olan bitkiler ile diğer kültür bitkilerinin, aynı alanda, iklim ve toprak özellikleri dikkate alınarak art arda yetiştirildiği ve periyodik olarak tekrarlandığı sistemi,

j) Numune: İlgili mevzuat çerçevesinde değerlendirilmek üzere alınan şeker veya şekerli mamul ile bunların hammaddesi, ara mamulü ve yan ürünleri ile yüksek yoğunluklu tatlandırıcılardan alınan örneği,

k) Ölçüm cihazları: Debimetre, kantar, sayaçlar, ölçüm ve analiz ile ilgili ekipmanları,

l) Şeker: Beyaz şeker (standart, rafine küp ve kristal şeker), yarı beyaz şeker, rafine şeker, ham şeker ve kahverengi şeker olarak sınıflandırılan, pancar veya kamıştan üretilen kristallendirilmiş sakaroz ile nişasta kökenli izoglukoz, likid ya da kurutulmuş halde glukoz şurubu, sakaroz veya invert şeker veya her ikisinin karışımının suda çözünmesinden meydana gelen şeker çözeltisi ve invert şeker şurubu ile inülin şurubunu,

m) Şeker piyasası: Hammaddenin temininden mamul veya yarı mamul olarak şeker ve tatlandırıcıların üretimi, temini, satışı, işlenmesi, depolanması, dağıtımı, bayiliği, kullanımı ve bunlarla ilişkili iş ve işlemlerden oluşan piyasayı,

n) Şirket: Bir veya birden fazla sayıda şeker fabrikasını bünyesinde bulunduran ve işleten tüzel kişiliği,

o) Tedarikçi: Şirketlere ve imalatçılara hammadde, yarı mamul, mamul, yardımcı malzeme sağlayan gerçek ve tüzel kişileri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İzleme Faaliyetleri

Bakanlığa sunulacak bilgi ve belgeler

MADDE 5- (1) Şirketler, Kanun kapsamındaki her şeker cinsi ve hammaddesi için ürün özellikleri, kampanya süresi, üretim, satış ve stok faaliyetlerine ait her türlü bilgiler ile ekim alanları ve sözleşme bilgilerini doğru olarak derlemek, kayıtlarını tutmak, muhafaza etmek ve Kanun ile ilgili mevzuatı çerçevesinde talep edilen usul ve şekilde doğru ve tam olarak Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(2) Şirketler, bu Yönetmelik çerçevesinde kendilerinden talep edilen bilgileri Bakanlıkça belirlenen aralık, süre ve biçimde elektronik ortamda veya yazılı olarak Bakanlığa sunar. Bakanlık şirketlere izlenebilir teknolojiler kullanmayı zorunlu hale getirebilir.

(3) Sermayesinin tamamı devlete ait olanlar hariç olmak üzere şirketler, her pazarlama yılına ait hammadde miktarları ile elde edilen son ürün miktarlarının kota esasına göre üretim, satış ve stok gerçekleşme bilgi ve verilerini takip eden ekim ayı sonuna kadar yeminli mali müşavir raporu ile Bakanlığa ibraz ederler. Raporda yer alması gereken hususlar Bakanlıkça belirlenir.

(4) Nişasta bazlı şekerler ile sakaroz kökenli sıvı şeker üretimi yapan şirketler, fabrikaların üretim ve/veya satış hatlarında Bakanlıkça belirlenen yerlere her türlü gideri şirketlerin kendilerince karşılanmak üzere Bakanlığın onayladığı kütesel debimetreleri tesis eder. Tüm debimetrelerin kesintisiz ve doğru şekilde çalışması, bakımlarının süresi içerisinde yaptırılması ve elde edilen verilerin doğru ve tam olarak Bakanlığa bildirilmesi şirketlerin sorumluluğundadır. Debimetre tesisi ve kullanımını Bakanlık denetimi ve gözetimi altında yapılıır.

(5) Debimetreler ile ölçülen miktarlar Bakanlık tarafından talep edilen şekil ve usulde Bakanlığa bildirilir. Debimetrelerin tipi, hassasiyeti ve diğer özellikleri ile tesisi, işletilmesi, debimetre değerlerinin aktarılması, izlenmesi, kullanılması, sonuçlarının değerlendirilmesi ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.

(6) Debimetrelerden ölçülen miktarlar ile satışa esas kayıtlar ve stok miktarları arasındaki % 3'ün üzerindeki miktarda gerekçesi açıklanamayan şekerin, A kotası dışı satıldığı kabul edilir ve ilgili şirkete Kanununun 11 inci maddesi çerçevesinde idari para cezası uygulanır.

(7) Şirketler üretim hatlarına ilişkin olarak Bakanlığa sundukları bilgi ve belgelerde Bakanlığın izleme ve denetleme faaliyetlerini etkileyecek nitelikte bir değişiklik yapmadan önce durumu Bakanlığa bildirir. Bakanlığın uygun görüşü olmadan söz konusu değişikliği yapamaz, kurulu ölçüm sistemlerini etkileyecek yeni bir hat tesis edemez.

(8) Şirketler mülkiyetlerinde ya da geçici nitelikte de olsa şeker stoklanması amacıyla kullanılan depo veya tesisi kullanıma başlandığı tarihten itibaren üç iş günü içinde Bakanlığa bildirir. Bildirilmeyen depo veya tesisler ile buralarda tespit edilen ürünler hakkında bildirilmeyen veya eksik ya da yanlış bildirilen miktar için Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrası çerçevesinde idari para cezası uygulanır.

(9) Bakanlık şirketlere, pazarladıkları ürünlerin imalatçıları ile perakendeciye ulaşana kadar olan süreci izlemeye elverişli bir takip sistemi kurdurabilir. Söz konusu takip sisteminin taşınması gereken asgari nitelikler Bakanlıkça belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetimlere İlişkin Yetki ve Yükümlülükler

Denetimin genel esasları

MADDE 6- (1) Denetim, şeker piyasasında faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin her türlü faaliyetlerinin, Kanun, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümlerine uygunluğunun Bakanlık adına görevlendirilen personel tarafından incelenerek; hata, noksanlık, usulsüzlük ve suiistimallerin tespit edilmesi halinde Kanunda öngörülen gerekli yaptırımların uygulanması amacıyla yapılan çalışmalar bütünüdür.

(2) Şeker piyasasında faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin Bakanlık adına denetimi, Bakanlıkça görevlendirilen personel tarafından gerçekleştirilir.

(3) Bakanlık, yürüttüğü denetimlerde gerçek veya tüzel kişilerin faaliyet ve uygulamaları ile işlem ve hesaplarına ilişkin bağımsız denetim kuruluşları veya teknik denetim yapan kuruluşlardan uzman görüşü talep edebilir.

Denetlenen gerçek veya tüzel kişilerin yükümlülükleri

MADDE 7- (1) Denetlenen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri şunlardır:

a) Her türlü bilgi, belge ve defterin aslı veya örneklerini Bakanlık denetimine sunmak veya onaylı nüshalarını vermek.

b) İstenildiğinde yazılı ve sözlü bilgi vermek ve düzenlenen tutanakları imzalamak.

c) Görevli personelin çalışmasına elverişli bir mekân sağlamak.

ç) Hesap, işlem ve mali tabloları ile iç kontrol sistemlerini denetime uygun ve hazır hale getirmek.

d) Her türlü emtianın incelenmesini, numune alınması, ölçülmesi ve sayımını sağlamak, elde edilen bilgi ve verileri, talep edilen sürede ibraz etmek.